

TAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
2a QUINCENA
DE MARZO, 1952
No. 63 - Año V

SOVIETINÉ TAIKOS PROPAGANDA

SOVIETAI TIESIA TAIKOS RANKA

Pereitų metų sovietų kovos "už taiką" būdas ypatingai charakterizuoja kovo 10 d. pasiūlytas vakariečiams Vokietijos suvienijimas. Pasiūlymas taikus ir padarytas tinkamu laiku. Proga tokiam pasiūlymui yra labai gera ir sovietams naudinga. Jo tikslas — po Lisabonos konferencijos įvairių naują kvičią Europos susitarimų plyšį ir taip pat panaudoti mažai pramatinės minios įtaką JAV-bių priešrinkimams įkaršty. Savo nauju manevru Kremlius siūlo vokiečiams, ištroškusiems taikos ir vienybės savajame krašte, įvairių lengvatų ir priemonių pradėti normalų valstybinį gyvenimą. Tik tą pasiūlymą priėmus, būtų galima karo laimėtojamis tartis su nauja suvienytos Vokietijos valdžia dėl taikos sąlygų. Pagaliau pati pasiūlymo nota tam tikru atžvilgiu išreiškia gerą valią, taikings norus ir net prašo vakariečių tuo pačiu reikalu siūlyti savo projektus.

Tačiau tiek Vakarų valstybėms, tiek ir patiems vokiečiams nėra jokios paslapties, kad Maskva šiuo savo pasiūlymu nori ne tiek taikos, kiek laimėti simpatijas vokiečių masėse. Taip pat visiems aišku, kad Kremliams valdovai, laikas nuo laiko pasiūlydami naujus susitarimo būdus, siekia nukreipti dėmesį nuo savo pagrindinių tikslų ir suklaidinti viešąją opiniją. Tai nėra nieko daugiau, kaip gryna propagandinė priemonė, kuri prieš keletą metų lengvai galėjo suklaidinti taikos trokštančius ir buvusiais sąjungininkais pasitikinčius Vakarus. Bet dabar, kai Vakarų valstybės, po tiekos skaudžios partijos, pradėjo geriau pažinti komunistinius politinius veiklos būdus ir dėlto pasidarė atsargesni, šis Maskvos manevras tapo nepaveikus.

AR VAKARAI NUSTOS PIRMENYBĖS?

Pastarosiomis dienomis Anglijos, JAV ir Prancūzijos atstovai ilgai svarstė Maskvos notą. Nė viena iš "trijų didžiųjų" nenorėjo prašauti pro šalį, atskirai duoda atsakymą. Tik kovo 25 d. trys Vakarų igalioję ministrai Maskvoje įteikė Vyšninskiui galutinai sureduoguatą bendrą atsakymą ir savo projektą Vokietijos suvienijimui. Vakarams netiko rusų pasiūlymą atmesti vienu motu: "tai mūsų neįtikina, mes netikime jūsu pasiūlymo nuosirdumu". Tačiau negalima taip pat manyti, kad Vakarai dar kartą pakartotų Jaltos ir Potsdamo klaidas. Priešingai, pastarųjų reikalavimai yra aiškūs. Jie negali sutikti su nenormaliu Vokietijos padalinimu ir rytinių kraštų atkirtimu bei jų priskyrimu prie Lenkijos. Vadina moji Oderio - Neissės linija, kuri vokiečių saskaiton toli į Vakarus atkėlė Lenkijos ribas, yra palanki vakariečiams propagandos priemonė eilinio vokiečio akyse neprarasti savo įtakos. Nežiūrint koki kas būtų politinio nusistatymo, kiekvieno vokiečio nuosirdus troškimas — išvysti atstatytą, vieningą ir pilnai nepriklausomą Vokietiją.

Beto, Vakarai savo Maskvai pasiūlytu projektu reikalauja užtikrinimo, kad rinkimai galės būti pravesti visiškai laisvai tiek valstybiniu, tiek asmeniniu atžvilgiu. Tą laisvę turėtų kontroliuoti Jungtinių Tautų sudarytoji komisija. Rusų pasipriešinimas šiems pasiūlymams parodys jų nenuosirdumą ir išmūs propagandinį ginklą iš jų pačių rankų.

BAKTERINIS KARAS?

Tuo tarpu tolimuosiuose rytuose komunistinė propaganda įvesko naujų kelių ir tai tokiu laipsny, kokio dar iki šiol nebuvo pasiekę. Komunistiniai Korėjos karo vadai apkaltino Vakarų demokratijas, kad jos iš lėktuvų išmėčiusios cho-

stojo ginklo. Neseni Egipto įvykiai užsibaigė tuo, kad naujasis ministras pirmininkas paleido parlamentą ir ruošiasi naujiesiems rinkimams. Tunisiečių sabotažiniai veiksmai neleidžia prancūzams derybų net pradėti, tuo kenkdamie pačių Tuniso arabų laisvės idėjai. Kiek budresnėmis aki-

Marijampolės miesto seniausia dalis, kur arkiv. J. Matulevičius pradėjo savo veiklą

leros bakterijas ir išsukusios karveivių ir civilių tarpe epidemiją. Ta žinia sukėlė susijaudinimo bangą ne tik rusų okupuotose kraštuose, bet net ir kai kuriuose JT nariuose. Tačiau griežti ir aiškūs aliantų karo vadovybės pameigimai ir reikalavimai sudarė netralią tyrimo komisiją atstuko ginklą prieš komunistus, ypač, kai komunistų vadai tokią komisiją atsisakė įsileisti. Tuo pačiu buvo lyg ir prisipažinimas, kad jie panaudojo stiprią, bet nepagrįstą propagandinę priemonę.

Komunistines melu pagrįstas propagandos priemones pažįstantiems iš pirmo žvilgsnio buvo aišku, kad šiuo būdu jie nori vakariečių prestižui pakenkti arba dar blogiau — patys ruošiasi bakteriniam karui. Bet šiaip ar taip lengvatikiams ir komunizma mažai pažįstantiems Vakarams ši propaganda kurį laiką galėjo veikti, nes eilinis žmogus, mažai pats galvodamas, lengvai patiki bet kokiomis paskelbtomis žiniomis, nežiūrint ar tos žinios būtų teisingos, ar neteisingos.

VIDURZEMY NERAMU

Paskutiny sis karas parodė, kaip yra galingas ir paveikus propagandos ginklas. Šis ginklas yra vienintelis šaltajame kare, ypač, kad juo kartais minios taip įkaitinamos, jog net pačios imasi kar-

mis vakariečiai pradėjo sekti Persijos įvykius, kai ten — be jokios abejonės, su aiškiu Maskvos pritirimu — staigiai atsirado čekoslovakijos žibalo versmių specialistai, kurie pasisiūle į pagalbą užsispyrusiam Mosadeghui.

Tačiau paskutinėmis dienomis visų akys nukrypo į Italijos, kuri yra Atlanto Pakto narys, įvykius dėl Trieste. Visame krašte, ypačingai Romoje ir Neapolyje, italų studentija ir kitas jaunimas jau nuoliškai karstomis manifestacijomis bei šūkiomis, nukreiptais ne tik prieš Jugoslaviją, bet ir prieš Angliją su Amerika, rodo tautos nusistatymą taip ilgai vilkinamam Trieste srities klausimo sprendimui. Tie prieš Vakarų politiką nukreipti pasipriešimai kelia susirūpinimą tiek Italijos vyriausybės, tiek ir vakariečių politiniuose sluognsniuose. Tą kosę maišo komunistai ir naujieji fašistai, kuriems lengviau drumstame vandenyje žvejoti. Italijos vyriausybė aiškiai pritaria pačiai idėjai, bet priešiniai naudojamoms priemonėms, kurios nėra palankios ir šiaip sunkokai susikalbantems Vakarams. Bet gal Vakarų politikai ty Viduržemio neramumų paskatinti imsis greičiau ir energingiau spręsti tuos klausimus, kurie yra neramumų priežastis, ir atitaistyti savo dėl per didelio nuolaidumo ir neryžtumo padarytąsias klaidas. — P. S.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

● 1951 metai Vilniaus operos palydėti tradicine Traviata, baletas davė atnaujintą "Raimondos" spektaklį, užtat Vilniaus dramos teatras gavo pastatyti per dē m komunistinė premjerą "Trečiojo kurso studentas".

● Kaip anksčiau, taip ir šiemet komunistai prieš vasario 16-ją okup. Lietuvoje sustiprino sekimą, tačiau, kaip seniau, tiek Vilniuje, ypač Rusų kabinėse ir prie Gedimino pilies, tiek Kaune,

Šiauliuose ir kitur buvo išmėtyta prieš okupantus atsisaukimų, išpėjimų, primintos gyventojams Nepriklausomybės metinės ir jos reikimė. Šiemet taip pat kas galėdamas klausėsi radio transliacijų per AB, iš Vatikano, Paryžiaus, nors dėl to rizika dar daugiau padidėjo.

● Šiuo metu Sov. Lietuvoj veikia Vilniių ir Kaune po du komunistinius teatrus, Klaipėdoj, Šiauliuose ir Panevėžy po vieną teatrą. Be Lietuvoj veikiančios

Taika laisvėje ir saugumas vienybėje

Sausio 21-24 d.d. Londone posėdžiausių Europinio Sąjūdžio organizuota Centro ir Rytų Europos konferencija priėmė tokią politinę deklaraciją:

—Vakarų, Centro ir Rytų Europos atstovai, susirinkę į šią konferenciją ir patvirtindami savo solidarumą, pareiškia:

1. Aliantų pergalė išvadavo vakarišės Europos tautos. Centro ir Rytų Europos tautos jį tereiškia prispaudėjo pasikeitimą. Rusų armijos atvyko ne išvaduoti, bet pavergti.
2. Jau keleri metai, kai šiuose kraštuose užslopinta bet kuri asmens ir tautos laisvė. Šių tautų dvasinės ir moralinės vertybės niekinamos, jų religija persekiojama, ūkininkai ir darbininkai žiauriai išnaudojami, šimtai tūkstančių vyrų ir moterų be teismo kalinami, iš-tremti ar išžudyti.
3. Visos Europos tautos nori laisvės ir tikros taikos. Mes tikimės, kad šia baze ir šioje dvasioje gali būt pasiektas visuotinis nusiginklavimas. Laikome tačiau būtinyne čia pareikšti savo tvirtą

įsitikinimą, kad tikra taika nesuderinama su dabartiniu Europos padalinimu. Negali likti pusė Europos laisva, pusė pavergt. Pasityčiojimas yra kalbėti apie pastovią taiką, kai šimtas milijonų europiečių dejuoja pajungti. Pastovus susitarimas su Sovietų Sąjunga galės būti pasiektas tik tada, kai Centro ir Rytų Europos kraštuose bus atstatyta tautų nepriklausomybė ir asmens laisvė ir kai, savo nepriklausomybę atgavę, šie kraštai galės jungtis su kitais europinės šeimos nariais.

4. Saugumas yra vienybėje. Kai pavergtieji kraštai ir tautos atgaus laisvę, jie privales Jungtinės Europos rėmuose suglaudinti tarpusavius santykius. Jų įsijungimas į apjungtąją Europą pasireikš jų dalyvavimu visose europinės institucijose.
5. Bendradarbiaudami tarpusavyje ir dalyvaudami europinės institucijose, Centro ir Rytų Europos kraštai galės užtikrinti sąlygas tiek savo ūkinei pažangai, tiek laisvės bei socialinio teisingumo įvykdymui, tiek bendram Europos saugumui.

Mūsų Proga

Dažnai skaitome laikraščiuose apie Lietuvos išlaisvinimo darbą Vakarų pasaulyje. Leidiniais svetimomis kalbomis apie bolševikų siautėjimą Lietuvoje ir mūsų Tautos išlaisvinimo pastangas, lietuvių atstovų dalyvavimu tarptautiniuose suvažiavimuose, ryšių užmezgimu su didžiųjų valstybių politiniais veikėjais, pareiškimais svarbesnių įvykių ar sukaktuvų progomis ir kt. būdais, siekiama veikti į Laisvojo Pasaulio sąžinę ir nuomonę, nuolat primenant, kad mūsų Tauta neatsizadėjo teisės į Laisvę, kad ji gyva ir kad, išmušus valandai, mes rengiamės užimti savo vietą laisvųjų tautų šeimoje. Ypačingai dabartiniu metu yra nepaprastai svarbu sudaryti pasaulyje kaip galima palankesnią nusistatymą Lietuvos atžvilgiu, nes nuo to nusistatymo geroj daly priklausys Lietuvos atstatymo pasiekimas.

Kaip matėme, ta prasme ir dedamos visos pastangos. Šis darbas, tačiau, reikalauja ne tik mūsų organizacijų ir pavienių veikėjų pasivientimo, gabumų ir ištvermės, bet ir lėšų. Kuo gausesnė bus medžiaginė parama, tuo didesnio ir tikresnio pasisekimo bus galima sulaukti.

Lygiagrečiai, tenka remti mūsų brolius, kurie pasiveržia ir snapus į laisvąjį pasaulį, tenka išlaikyti mūsų mokslo įstaigas užsienyje (atminkime Vargo Mokyklas Vakarų Vokietijoje!), tenka ginti kur ir kaip galima lietuviškumą plačiose nutautėjimo žiotyse. Visa tai taip pat reikalauja lėšų.

Iš kur ta medžiaginė parama turi kilti? Iš kur ji kitar, jei ne iš mūsų, ty lietuvių kurie gyvename laisvajame pasaulyje ir nešame tiesioginę atsakomybę už Lietuvos išlaisvinimo darbą šioj pusėj Geležinės Uždangos? Tiesa, daugelini priseina ilgas valandas dirbti, daugelis negali pilnai išrišti finansinių ir kt. sunkumų, daugelini... Visi, tačiau, esame pavalgę, visi esame apmokami už mūsų darbą, visi galime padoriai apsiirengti ir visų mūsų dalia yra kur kas geresnė už dalį ty tautiečių, kurie su Lietuvos vardu lūpose mirštą Sibiro geimėse arba su gestancija viltim tebekovoja Tėvynėje prieš raudonusius įsibrovėlius. Palyginkim vieną akimirką savo tariamuosius sunkumus ir rūpesčius su

ju kruvina auka, ir pasiklauskime, ką esame padarę atsilyginimui prieš Tautą ir Tėvynę.

J. A. V. lietuviai gausiai rėmė ir teberemia Lietuvos išlaisvinimo sąjūdį. Gražų pavyzdį davė taip pat Venecuelos, Anglijos ir net medžiaginiai suvargę Vokietijos lietuviai. Mes, Argentinioje gyvenantieji, nei iš tolo jiems negalime prilįgti. Ne vienas, sąžinės balso veikiamas, norėjome savo įnašu prisidėti prie to kilnaus tikslo; tam, tačiau, tepasitaisydamo retos progos, o ir tos nebūdavo pakankamai išgarsintos.

Šiai nebepakenčiamai spragai užpildyti Argentinioje yra steigama Tautos Fondo Atstovybė, kuri rūpintis aukų rinkimu Lietuvos išlaisvinimo veiklai ir rėminimui lietuviškų mokslo ir kultūrinių įstaigų. Ši T. F. Atstovybė bus visi nepriklausomas, nesrovinis vienetas, sudarytas iš mūsų visuomenės gerai pažystamų asmenų. Savoime suprantama, pildant savo uždavinius ji pirmoje eilėje jieškos bendradarbiavimo mūsų organizuotoms visuomenės ir spaudos.

Aukos viršminėtiems tikslams numatoma sukelti platinant Lieuvio Pasus (kurių vertė nustatyta po 10 ir 7 pesus), ir įvairių verčių meniškai pagamintus ženklukus. Tenka pastebėti, kad T. F. Atstovybės platinamo "Lietuvio Paso" tikslas yra vien atžymėti aukas Lietuvos išlaisvinimo sąjūdžiui; jis neturi jokio diplomatinio ar konsuliarinio pobūdžio ir neuzdeda savininkams jokijų išsipareigojimų ar įgaliojimų. Savoime suprantama, kad įvairių ženklukų tikslas yra tas pats.

Argentinos lietuviai! Turime progos parodyti, kiek mums yra brangūs mūsų tautiniai reikalai, kiek mums rūpi Lietuvos atstatymas. Teneatsiras tarp mūsų nė vieno, kuris pagailėtų 10 pesų Lietuvos Pasui įsigyti ir paaukoti kas mėnuo po kelis pesus Tėvynės išlaisvinimo darbai. Atminkime, kad nešam didelę atsakomybę prieš Tautą ir Tėvynę. Atiduodami pagal išgalas ir be nuolatinių prašymų mėnesinę auką, atliksime savo pareigą ir atėityje su pakelta galva ir ramia sąžine galėsime parodyti, kuo kas esame prisidėję prie Tėvynės išlaisvinimo.

KOVAS.

dramos studijos, Maskvoj nuo 1947 m. sudaryta speciali "lietuviškoji studija", kuri šiuo metu ruošia scenos menui 32 rinkinius kom. agitatorius. Ta proga skelbiama, kad minimasis "Lunačarskie vardo teatrines meno institutas — vienintelė tos rūšies institucija pasaulyje".

● Sovietai ilgiausią pasaulyje kanelę, turintį 1200 km, kuris statomas Turkmenioj, žada baigti 1957 m. Sov. Lietuva ne tik ten gauna siūsti "savanoriškai" savo "dovanas", kurių tūkstančiai išsiūsta iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Mažeikių, Šiaulių, Panevėžio ir kt. stočių, bet taip pat ten parenkami nauji "kadrai savanorių darbininkų". Kiti jų transportai siunčiami į miško darbus šiaurinėse srityse ar į Urалą.

● Londone įvykusia Europos Sąjūdžio konferencija komunistai tiek per radio, tiek per spaudą pradėjo bauriausiai dergti. Išplūsti veikėjai ne tik lietuviškai ir rusiškai, bet ypač smarkiai juos išdergė Varšuvos radijas, išvadindamas "judų kongresu", drauge skelb-

damas, kad jie gauną vis didėjančią iš anglosaksų paramą, pasisakę už Vokietijos apginklavimą ir t. t. Europos tremtinių vis didėjančios vieningumas ir jiems teikiama Vakarų parama komunistus tiesiog sutina. Per tremtiniais vilioti leidžiamą "Tėvynės Balsa" buvo šį kartą smarkiai išdergtas prof. St. Žakevičius-Zymantas, liberalų internacionalo trenatyje gen. sekretorius.

DIDIEJI MANEVRAI GUDIJOJ IR LIETUVOJ

Didžiausieji nuo karo pabaigos raudonosios armijos žiemos manevrai šią žiemą buvo pravesti Gudijos karo apygardoje, į kurią įeina ir Lietuvos teritorijos dalis, taip pat Pietų Ukrainoj. Manevrams vadovavo marš. Timošenko. Operatyviniu atžvilgiu jie buvo tuo įdomūs, kad čia pirmą kartą jūrų kautynių taktika buvo panaudota žemynė. Timošenko yra dabar vyriausias vadas šios vakarų grupės, kuri veikia senojoj Gudijos karo apygardoj ir Pabaltijj.

La guerra secreta del sabotaje

Buscando el logro de sus fines, los comunistas emplean el sabotaje, como uno de sus más importantes medios. Las actividades de sabotaje comunista en los países no comunistas son muy variadas, y para realizarlas se designan agentes especiales que pertenecen a una organización complicada, con central en Moscú. Pero las "academias" de sabotaje y espionaje han sido establecidas también en los países satélites. Una vez finalizados los cursos, los agentes son provistos todavía con instrucciones individuales y convenientes sumas de dinero.

Acciones de sabotaje, naturalmente, hubo en el mundo en todos los tiempos. Empero "la guerra de sabotaje" bolchevique es un fenómeno totalmente nuevo. No se trata de incidentes aislados, diríamos, en la retaguardia enemiga durante tiempo de guerra, sino una guerra secreta sistemática, ininterrumpida, organizada en poderío nacional y realizada en escala internacional, en la cual participan millares de miembros de la quinta columna, utilizando los medios de la más moderna técnica y sumas de dinero casi ilimitadas.

Y tanto más horrible es, que en esta guerra secreta de sabotaje mueren muchas personas totalmente inocentes, que la ignoran completamente; tal los obreros de las minas y las fábricas, los ferro-

viarios, aviadores, marinos y hasta los simples viajeros.

Sería muy extenso escribir en detalle de todos los actos de sabotaje, espionaje y terror cometidos por los agentes del Cominform en la amplitud del mundo en el transcurso de estos últimos años. Un lector perspicaz los puede descifrar, leyendo diariamente las noticias de las agencias informativas y escuchando los noticiosos radiales. Quien siga un poco el desarrollo de los hechos, podrá saber que la denominada guerra fría está lejos de ser una mera guerra de palabras.

Ante esta evidencia, es consecuente y lógica la disposición de la Suprema Corte y el Departamento de Justicia de los Estados Unidos de esstar los golpes finales al partido comunista americano. El fiscal dijo que iba a proceder a la acción legal contra los militantes ("activistas") del Partido, todos los cuales están fichados en la división criminal del Departamento de Justicia.

Lo que hemos dicho aquí sobre el Partido estadounidense, puede explicarse para caracterizar también a los comunistas de los demás países. Queda por desear que los esfuerzos del mundo democrático para limpiar sus hogares del mayor de los enemigos, no se encuentren en mora.

C. Verax

Kun. S. Grigaliūnas - Jubiliatas

Kaip veiklus visuomenininkas ilgesnį laiką darbuojasi, kaip Telšių vyskupijos Katalikų Akcijos direktorius, gabiai organizuodamas katalikiškas draugijas, skaitydamas paskaitas ir aplankydamas daugelį parapijų. Bolševikams okupavus Lietuvą, buvo tardomas ir grąšomas už savo buvusį pranašumą ir padarytus darbus. Dėlto 1940 liepos 19 d. pasitraukia į Vakarų ir sekančiais metais kovo 19 d. pasiekia Brazilijos krantus. Čia neįprastose sąlygose ir naujame klimate pritaikė laiką dirba Sao Paulo mieste, suorganizuodamas naują lietuvių parapiją. 1943 m. rugpjūčio 19 d. persikelia į Montevideo, kur skiriamas Katedros ir San Francisco parapijos vikaru, vėliau Peñarol parapijos administratoriumi. 1949 m. pabaigoje paskiriamas vienos iš centrinių Montevideo parapijų — De los Sagrados Corazones — pilnateisiu klebonu. Beto, visą laiką, nuo pat savo atvykimo iki 1951 m. pradžios, yra Urugvajaus lietuvių kolonijos kapelionas.

25 metai kelionės, vedančios į vieną tikslą, dažnai dygiais erskėčiais nuklotu keliu, kiekvienam žmogui yra reikšmingas įvykis. Juo reikšmingesnis yra tas įvykis, kai 25-rių metų kelionę padarę kunigas, atgal pažvelgęs, gali pamatyti savo didelį ir sunkių darbų vaisius, kurie nesutirpsta su pavasario sniegu, bet lieka iškalti kietame granite. Dvasinis-religinis darbas yra pats sunkus, bet kartu ir pats kilnus, nes siekia žmogaus sielos gelmes ir net patį dangų.

Šiuo metu Montevideo lietuvių kolonija džiaugiasi savo buvusio kapeliono kun. Stanislovo Grigaliūno 25-kerius metus eitu kunigybės keliu. Prieš 25 metus, — 1927 m. balandžio 2 d., — kun. St. Grigaliūnas vyskupo rankų uždėjimu yra tapęs kunigu. Su kunigybės šventimais jis įvedamas į pareigas, kurias turės atlikti, tuo metu visai nepramąstamas, kokias kliūtis jam teks nugaltėti ir kuriuose kraštuose bus jo darbų dirva.

Licenciatu laipsniu baigęs Vytauto Didžiojo universitetą ir darbu pilnai pasirošęs, kun. Grigaliūnas eina Šilalės parapijos administratoriaus pareigas. 1930-33 m. jį randame svarbioje ir atsakingoje Telšių Dvasinės seminarijos prokuratoriaus pareigose. 1933 m. Telšių vyskupo skiriamas Raudėnų par. klebonu.

LAISVOSIOS SPAUDOS KONGRESAS BERLYNE

Bal. 26—28 dd. Berlyne organizuojamas laisvosios spaudos kongresas. Jį organizuoja Tarptautinė Laisvųjų Žurnalistų Federacija, kuriai priklauso ir šiapus geležinės uždangos esantieji Lietuvos žurnalistai. Pulk. Lanskoronskis yra tos Federacijos vicepirmininkas. Numatoma, kad kongrese dalyvaus 150 įvairių sovietų pavergtųjų tautų laisvėje esančių žurnalistų atstovų, be to tarptautinės žurnalistų federacijos, D. Britanijos, Jungtinių Valstijų, Prancūzijos ir kitų laisvojo pasaulio kraštų žurnalistų atstovai ir šiaip politinės įžnybės.

Kongreso tikslas — parodyti sovietų pavergtosioms Europos tautoms, kad

šioje geležinės uždangos pusėje tebeegzistuoja jų kalba laisva spauda, pademonstruoti patiems tremtiniams tikslų ir veiklos vieningumą visų tautų, atstovaujimų Tarptautinėje Laisvųjų Žurnalistų Federacijoje, pagaliau paliūdyti laisvajam pasauliui faktą, kad sovietų pavergtųjų Europos kraštų žurnalistai kovoja dėl spaudos laisvės savo kraštuose.

Kongreso metu numatoma iškviesti komunistinę tarptautinę žurnalistų sąjungą, kurios centras Pragoje, viešoms diskusijoms dėl spaudos laisvės pamegimo ir kitų spaudos sąlygų sovietų pavergtuos kraštuos. Kongreso metu numatoma taip pat pademonstruoti bolše-

Naujos Studijos Apie Afrikos Gyventojus

Neseniai grįžo vienas vokiečių mokslininkas po vienu metu studijų kelionės bušmenų ir hutentotų apgyventuose Pietų Afrikos kraštuose. Tas mokslininkas yra Dieviškojo Žodžio vienuolijos narys Tėvas Martynas Gusinde, kuris anksčiau 30 metų tyrinėjo Ugnies Žemės gyventojų papročius ir gyvenimo būdus. Kurį laiką mokėjęs Čilėje ir Argentinoje, vėliau buvo paskirtas Vienos Etnologijos Muzėjaus direktoriumi ir tuo laiku parašė 7 tomų veikalą apie Ugnies Žemės indėnų papročius.

Dabar panačius tyrinėjimus darė P. Afrikoje ir grįžęs paskelbė savo tyrinėjimų rezultatus, kurie parodo, kad bušmenų ir hutentotų yra apie 10.500. Jie dar nemoka nė paprasčiausių ūkiu darbų ir nenusimano apie gyvulių auginimą. Gyvena iš medžioklės, kurią atlieka primityviausiais įrankiais, o moterys tuo tarpu renka laukinių medžių vaisius.

Jų didžiausias autoritetas, kurį jie pažįsta, yra šeimos galva. Moterystė yra monogaminė (gali turėti tik vieną žmoną) ir neišardoma. Moterystės ištikimybė yra pagrindinė šeimos gyvenimo pareiga. Šie primityvūs žmonės tikri vieni Dievą ir aukoja aukas iš medžioklės Aukščiausiam Sutvėrėjui. Jie nepraktikuoja burtų, nė fetišizmo ir jų mitai bei legendos turi panašumą su civilizuoeto pasaulio pasakomis.

Tas mokslininkas T. M. Gusinde jau yra 80 metų amžiaus ir dabar dirba kaip antropologijos profesorius Washingtono katalikų universitete.

Elektros Spinduliai Naikina Bakterijas

Dr. E. Charlton, kuris yra mokslinių tyrinėjimų laboratorijos direktorius JAV, tvirtina, kad elektronų spinduliuavimas galimas pritaikyti maisto pramonės srityje jau būv padaryta bandymų su geromis pasekomis, pritaikant katodinius spindulius įvairioms maisto rūšims. Pvz. duona tie spinduliai apsaugoja nuo drėgmės, išlaiko joje reikalingą temperatūrą ir apsaugoja nuo bakterijų veisimosi. Pritaikius katodinius elektros spindulius maistui plačiu mastu, bus galima apsaugoti jį nuo gedimo, nuo pavojingų bakterijų veisimosi ir ilgiai išlaikyti šviežų.

Storumas Nėra Sveikatos Pažymys

Gydytojų tyrimų išdavos parodė, kad žmonės su per dideliu svoriu yra labiau palinkę į diabetę ir širdies, kepenų bei inkstų ligas, negu normalaus svorio. Taip pat jie tvirtina, kad storumas yra priešingai proporcingas sveikatai ir ilgam amžiui, kai tuo tarpu tie, kurie su tvarko savo svorį iki normalumo, užsitikrina ilgesnį gyvenimą ir geresnę sveikatą. Buvo ištirta 25.998 vyrai ir 24.901 moteris ir kaip tik parodė, kad daugiausia storųjų miršta nuo diabetės, arterijų, tulžies, širdies, kepenų ir inkstų ligų. Daugiausiai mirė nuo diabetės, kur siekė net 372 procentus virš normalaus mirimų skaičiaus. Šių tyrinėjimų rezultatus neseniai paskelbė daktarai Dublin ir Marks JAV-bėse, ragindami susilaikyti nuo nesailingo maisto vartojimo.

NAUJI VAIŠTAI PRIEŠ GANGRENĄ

Lederle laboratorija yra pagaminusi naujus vaistus, vadinamus Varidasa, kurie gali suskystinti sukrešėjusį kraują ir tirštus pūlius bei išskirti mirusius kūno audinius, kurie padaro gangreną. Tas vaistas sudarytas iš dviejų sintetinių raugų, kurie yra naudingi tuberkulioziniam meningitui, plaučių ligoms ir kulkos padarytomis glioms žaizdoms gydyti.

vikinio Čekoslovakijos teismo nuteisto amerikiečių žurnalisto Oastis byla, panaudojant visą originalinę teismo proceso medžiagą. Idomus kongreso darbų eilėje punktą — liūdytojų parodymai apie sovietų vykdomą pagrindinių žmogaus teisių lažymą. Tarp liūdytojų iš Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos, liūdytojai iš Baltijos valstybių pateiks duomenis apie sovietų vykdomą genocido nusikaltimą. Kongresas palies ir laisvojo pasaulio spaudos laikyseną sovietų atžvilgiu ir skirtingą pasaulio radio transliacijas, laisvojo sovietų pavergtajai Europai, turint galvoj Radio Free Europe, Voice of America, RIAS Berlin, BBC ir Radio Diffusion Francaise. Kadangi ši anti-sovietinė demonstracija vyks raudonojo bolševizmo jūroje plūdiurojancijoje Berlyno saloj, tai jos psichologinis efektas bus ypatingai stiprus. ALI

Atgimimo vairininkas

(Arkivyskupo Jurgio Matulaciū-Matulevičiaus MIC 25 mirties metinėms)

Rašo STEPONAS MATULIS MIC

(Pabaiga)

VILNIAUS VYSKUPO SOSTE

Sv. Tėvo Pijaus XI valia kun. Jurgis 1918.XII.8 d. įžengia Vilniaus vyskupo sostan, kuris per visus 7 valdymo metus buvo dygiais erskėčiais gausiai apsaugytas. Karo audroj Vilnius ėjo iš rankų į rankas net 8 kartus. Tautiniai kivirčiai, pasak vyskupo, siekė hysterijos ir beprotybės, nudažydami aplinką pragarišku atspalviu. Labiausiai gi vyskupas kentėjo nuo tu, kurie norėjo vyskupo lenko arba jei ne — bevelijo neturėti jokio. Jiems nepatiko, kad vyskupas rūpinasi lygiai visais: ir lietuviomis, ir lenkais, ir gudais. Dėl to ir dėl jo "gimtiosios nuodėmės — lietuviybės" (iš vysk. Jurgio 1925.VI.27 laiško pop. Pijui XI) vyskupas iš lenkų pusės per visus 7 metus turėjo iškentėti ištisą kryžiaus kelią: puolimus ir ėmežtus, įtarinėjimus ir nepasitikėjimą, grąšinimus ir įvairiausias pinksles. Į tą juodą darbą buvo uoliai įjunkoma lenkų visuomenė, partijos, spauda, valdžios organai ir, deja, eilinės bei aukštosios dvasiškijs neiškiant.

Apimdamas Vilniaus katedrą, pirmam pamoksle vyskupas Jurgis pabrėžė, kad jo partija busiantį Kristus, kad už tiesą esąs pasiryžęs mirti. Dienorašty įsirašė, kad visas tautas globos tėviškai. Šiuos pažadus nepaprastose kantrybės ir gilios išminties dėka vyskupas savo veikloj pilnai įgyvendino. Krikščioniškojo teisingumo, kuris yra taikos pagrindas, nepažeisdamas, visiems tarnavo lygiai, nežiūrint, kiek skaudžių sunkenybių šis kelias reikalavo. Būsimas popiežius nuncijus arkiv. Achilles Rattį 1921.III.17 d. jam rašė: "... Žinau Tavo gausias kančias ir dar kasdien didėjančias". Jau popiežiaus Pijaus XI (A. Ratti) 1922. II. 20 d. laiške skaitome: "...Mes patys dažnai esame patyrę, kaip, Tu didžia išmintimi ir nešališkai gero ganytojo pareigas atlikai". Patis vyskupas 1924.IV. 22 d. popiežiaus valstybės sekretoriui kardinolui Petriui Gasparrui rašė: "...Kiek tik galėdamas stengiuos visas tautas lygiai, žmoniškai ir maloniai traktuoti, kadangi Bažnyčia visiems yra motina." Visomis jėgomis atsidedamas Bažnyčios ir tikinčiųjų gerovei, vyskupas Jurgis laikėsi šalia ir virš politikos. Tuo būdu Vilniaus diecezijios sostas vyskupui Jurgiui valdant, suspinduliuo nauja, tikrai bažnytinė dvasia. Ir šiandien atrodo, kad Vilniaus vyskupo sosto yra verti tik tokios dvasios ganytojai.

Po lenkų konkordato 1925.II.10 d. vysk. Jurgis buvo priverstas Vilnių tų pačių metų vasarą palikti. Tačiau jis ir kaip vyskupas ir kaip lietuvis išvyko su aukštes garbės aureole. Šitai pripažino ir pripažįsta net lenkai. ...

APAŠTALIŠKAS VIZITATORIUS LIETUVAI

Netrukus Pijus XI, asmeniškai vysk. Jurgį Matulaitį - Matulevičių gerai pažindamas ir aukštai vertindamas, pakelia arkivyskupu ir patiki jam gana surizguoti Lietuvos bažnytinių reikalų sutvarkymą — skiria 1925.XII. 7 d. Apaštališkuoju Vizitatoriumi Lietuvai. Tuokart dėl Vilniaus klausimo, Lenkijos konkordato, naujų politinių rinkimų (1926.V.8-9) varžybų, kairiųjų valdžios, 1926.XII.17d. perversmo Lietuvos politinė padėtis savo ėmptą. Tokioj aplinkoj naujos pareigos iš Vizitatoriaus pareikalavo daug jėgų. "Pirmą mėnesį — rašo jis 1926.I.30 d. kun. K. Reklaičiui MIC Romon — tiek turėjau rūpesnių ir darbo, kad vos tik vieną naktį gavau išmiegoti 6 valandas, o šiaip... tik po 3-5 valandas. Galybė žmonių aplankiai ir galybė reikalų atlikau... Tiek čia turiu darbų, rūpesčių ir kliūčių, kad sunku ir apsaukti. Vien Dievu pasitikiu".

Suvaržomas Įvažiavimas į Argentina

Argentinos Imigracijos Istaiga kovo 3 d. savo biuletenyje paskelbė naują į šį kraštą įvažiavimo potvarkį. Išduotas leidimas bus sąlyginis ir galės būti atšauktas, jei imigrantas neišpildys nustatytų sąlygų, ypatingai, jeigu šis, nepaėjęs trims metams, neleistinai paleiks gyvenamą vietą ir nustatytą darbą. Išduotas leidimas galios tik vienerius metus, skaitant nuo vizos išdavimo laiko. Ateityje nebus išduodami įvažiavimo leidimai apsigyvenimui arčiau kaip 100 km nuo Buenos Aires, išskyrus tėvus, netekėjusias dukteris, vaikus, jaunesnius kaip 22 metų, vyrą arba žmogų, kurie atvyksta prie savo šeimos, ir

Ir Sv. Sostui rašydamas (1926.III.2) sako: "Darbas buvo didis ir kietas, o kova aštri ir pilna sunkenybių..." — "Dirbu dieną ir naktį, daug meldžiuos, marinuos ir visą viltį padedu Tame, kura nus stiprina" (1925.XII.17). Nors nemažiau vargo turėta ir sekančiais mėnesiais, betgi netrukus pasirodė ir laukti ėmpto darbo vaisiai. Glaudžiai bendradarbiaudamas su vyskupais, greit, sumaniai ir sėkmingai viską poruošė Bažnytinės Lietuvos Provincijos įsteigimui, o popiežius Pijus XI 1926 m. balandžio 4 d., Velykose, tai patvirtino ir paskelbė. Tuo būdu lietuvių troškimas ir pastangos, trukusios nuo karaliaus Mindaugo laikų per ištisus šimtmečius, virto tikrove. Tautinė nepriklausomybė tapo apvainkuota bažnytinė. Iš 500 parapijų ir 50 dekanatų buvo sudarytos 5 vyskupijos, kurias po savo vyriausia valdžia pajungė pirmasis Lietuvos istorijoj arkivyskupas-metropolitasis Juozapas Skvireckas, pagelbimas eiles naujų uolių ganytojų. Taip Lietuvos Bažnyčia, tapusi kur kas gausnes, galėjo žymiai sėkmingiau tęsti Kristaus pasiuntinybę dvasinei tautos pažangai.

Šalia šio reikšmingo darbo Ap. Vizitatorius drauge pertvarkė teologijos-filosofijos fakultetą, katalikų veikimo centrą, rūpinosi vienuolių, seminarijų, spaudos reikalais, kartu plačiai apaštalaudamas dvasiškijs ir visuomenės tarpe ir t. t. Tuo pačiu laiku aplankė 92 Amerikos lietuvių parapijas, sustiprinamas išeivių tautinė ir religinę sąmonę, palikdamas jiems vertingą dovaną — naujai įsteigtą lietuvišką Marianopolio kolegiją. — Taip pat paruošė Lietuvos diplomatinį santykių su Sv. Sostu artinimą, konkordato projektą, kuris jau po autoriaus mirties su mažom pataisom buvo 1927.IX.27 d. pasirašytas. Apie šį konkordatą tarp tautinė spauda plačiai rašydama jį įvertino, kaip tobuliausią iš visų iki šiol sudarytųjų.

RIKIUOTIS IR AUKOTIS

Didžiavasių žmonijos vadų įtaka su jų mirtim nesibaigia. Taip ir arkivyskupo Jurgio Matulaciū - Matulevičiaus MIC sukurti sąjūdziai, suburtos jėgos, paskleistos mintys ir įviesus pavyzdys veikia palikuonių naudai ir dabar. — Čia matėme jo veiklos keleta nuotrų. Iš pilnogi jo gyvenimo vaizdo dar labiau išryškėtų jo nueto kelio dviguba kryptis: aukštas asmenis išsitobulinimas — šventumas ir iki herojiškumo laipsnio pasiaukojimas už dvasinį tautos atgimimą. Jis buvo giliai persiėmęs mintim, kad šis kryptis tautiečiams bus naudingiausia ir reikalingiausia, kaip tvirtas pagrindas vispusiškai tautos suklestėjimui. — Ir iš paskutinių jo gyvenimo metų regime, kad Lietuvos dvasinį pakilimą jis labiau vertimo, negu savo sveikatą ir net gyvybę. Dirbo, nežūrėdamas ligos, iki savo pareigą atliko. Baigęs darbus, rytojau dieną miršta. Dar ir paskutinę gyvenimo minutę, kaip tikras vadas, trokšdamas, kad jo vesta kova būtų tęsiama, taria pakartotinai paskutinius žodžius: "Rikiuokitės ir pasišveskite! Rikiuokitės ir aukokitės!"

Šv. Tėvas Pijus XI, artimai arkiv. Jurgį pažinęs, po jo mirties tarsi suglaudamas įvairiautės visuomenės gily įsitikinimą apie velenį, viešai pareišė: "ŠIS VYRAS BUVO TIKRAI ŠVENTAS!"

Melstina ir tikėtina, kad Dievui laiminant, Bažnyčia iškels arkiv. Jurgį į altoriaus garbę mūsų ir visos tautos šventuoju globėju. Savo sielos ir kūno rūpesčiuose partarina ir dabar kreiptis į arkiv. Jurgį, meldžiant, kad jis mus užtartų pas Dievą.

